

УДК: 631.11:339.137.2

DOI: 10.31673/2415-8089.2019.019712

Сорока А.М. к.е.н.
Державний університету
телекомунікацій

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЯК МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті набуває розгляду інноваційний розвиток телекомунікаційних підприємств, а також розглянуто теоретико-методологічні та практичні аспекти механізму управління конкурентоспроможністю телекомунікаційної галузі, саме в розрізі послуг зв'язку. Здійснено моніторинг наявних проблем та обґрунтовано методичні підходи до його формування. Запропоновано методичні підходи щодо інноваційного розвитку через механізм управління конкурентоспроможністю телекомунікаційних підприємств, що відображаються сукупністю аналітичних даних.

Ключові слова: конкурентоспроможність, механізм управління, телекомунікаційні підприємства, інноваційний розвиток, послуги зв'язку.

Постановка проблеми. Сучасний стан економічних процесів, які займають більшість вітчизняних телекомунікаційних підприємств у мінливому конкурентному середовищі, переконують щодо загострення конкурентної боротьби як вітчизняних, так і з боку іноземних підприємств. Боротьба за конкурентні позиції примушує підприємства підвищувати якість послуг зв'язку, зменшувати їх собівартість та освоювати інноваційні технології. Вирішення цих завдань неможливе без формування механізму управління конкурентоспроможністю підприємств, що є запорукою успішної діяльності телекомунікаційних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичним основам управління інноваційним розвитком підприємства приділяли увагу багато вчених, зокрема: І. Ансоффа, О.В. Ареф'євої, І.Т. Балабанов, О.І. Дацій, О.Є. Гудзь [1], Т. Коно, М. Портера, П.А. Стецюка, А. Томпсона, Т.М. Халімон, Р. А. Фатхутдінова та багато інших вчених.

Водночас сучасні теоретико-методологічні та прикладні аспекти формування механізму управління конкурентоспроможністю послуг зв'язку телекомунікаційних підприємств на інноваційній основі ще належно не обговорювалися.

Мета статті є формування рекомендацій щодо управління інноваційним розвитком та конкурентоспроможністю телекомунікаційних підприємств для забезпечення стійкої позиції підприємства послуг зв'язку у зовнішньому ринковому середовищі.

Виклад основного матеріалу. Розвиток ринку електронних комунікацій забезпечується, перш за все, інноваційному розвитку нових технологій, створенням на їх основі нових послуг та сервісів. В силу низки обставин Україна опинилася в списку світових технологічних аутсайдерів. Але за останні кілька років, завдяки позитивним змінам у сфері державного управління, налагодженню конструктивного діалогу між учасниками ринку та представниками всіх гілок влади вдалося значно скоротити цей технологічний розрив.

Інноваційний розвиток в Україні нових технологій – це потужний поштовх для розвитку ринку телекомунікацій та пов'язаних із ним інших сегментів економіки, це нові інвестиції та робочі місця для наших громадян, це підвищення іміджу країни на світових ринках та нові можливості для реалізації амбітних планів щодо інтеграції до єдиного європейського телекомунікаційного простору.

LTE-мережі можуть стати складовою у вирішенні питання щодо забезпечення послугами широкосмугового доступу на всій території країни. Розбудова інформаційної інфраструктури широкосмугового доступу до мережі Інтернет та підвищення якості послуг є ключовим завданням для телекомунікаційних підприємств [2, С. 7-8].

В свою чергу, механізм управління конкурентоспроможністю підприємства – це система взаємозалежних та взаємопов'язаних економічних дій, які реалізуються за допомогою методів, спрямованих на досягнення поставлених цілей розвитку виробництва. Механізм управління телекомунікаційним підприємством – це сукупність організаційних та економічних важелів (кожному з яких властиві власні форми управлінського впливу), що чинять вплив на економічні й організаційні параметри системи управління підприємством, що сприяє отриманню конкурентних переваг та ефективності діяльності підприємства в цілому [4, С. 127-131].

Відповідно, до інноваційного розвитку механізм управління конкурентоспроможністю телекомунікаційних підприємств має відповідати дотриманню наступних принципів:

- адаптивності, сутність якого полягає в здатності системи управління конкурентними перевагами ефективно виконувати свої функції та розв'язувати виникаючі проблеми в умовах коливання внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства;
- урахування дії законів організації структур і процесів, що становить неодмінну умову здійснення якісного управління;
- інтеграції передбачає погодженість між метою і завданнями, що визначаються для підприємства як у стратегічному, так і в короткостроковому періодах, а також забезпечуваними конкурентними перевагами;
- дотримання вимог сукупності наукових підходів до управління;
- гнучкості – можливість зміни системи забезпечення конкурентних переваг підприємства в результаті накопичення інформації, модернізації технології або коректування стратегії його діяльності;
- клієнтоорієнтованість та орієнтація на конкретні ринки і потреби;
- використання сучасних методів аналізу, планування, прогнозування та оптимізації;
- системності та комплексності полягає у розробці та виконанні цілого комплексу заходів щодо забезпечення конкурентних переваг підприємства;
- використання новітніх комунікацій та технологій;
- генерування цінності для споживачів;
- урахування дії економічних законів конкуренції;
- динамічності, забезпечення конкурентних переваг, аналіз та оцінка результатів проведеної роботи повинні мати динамічний характер, що зумовлюється безперервним розвитком ринку та постійною зміною конкурентних умов та кон'юнктури;
- забезпечення адекватності та гнучкості механізму завдяки своєчасному врахуванню змін конкурентного середовища та внутрішньому коригуванню;
- примноження компетентностей підприємства та нарощення прибутків;
- інноваційності полягає в тому, що для досягнення довгострокового лідерства на ринку необхідним є впровадження інноваційних моделей менеджменту, використання нестандартних управлінських рішень;
- врахування чинників конкурентного середовища та особливостей забезпечення конкурентоспроможності певної галузі.

Система управління конкурентоспроможністю телекомунікаційного підприємства, побудована на зазначених вище принципах, може бути ефективною лише за умови врахування та забезпечення єдності мети, дії всіх складових та процесу реалізації внутрішньої і зовнішньої політики підприємства, системи мотивації, яка спроможна зацікавити виконавців у підвищенні конкурентоспроможності підприємства, використання

сучасних технічних та технологічних основ управління, здатних вирішити питання забезпечення конкурентоспроможності підприємства.

Важливим елементом побудови механізму управління конкурентоспроможністю телекомунікаційного підприємства, який впливає на якість та ефективність отриманих результатів, є визначення об'єктів управління конкурентоспроможністю підприємства (рис. 1). Сучасна теорія і практика переконують, що ключовими методами управління конкурентоспроможністю телекомунікаційного підприємства слід вважати методи: кількісного оцінювання та діагностики; прогнозування та формування стратегічних орієнтирів; рейтингування; маркетингових досліджень тощо.

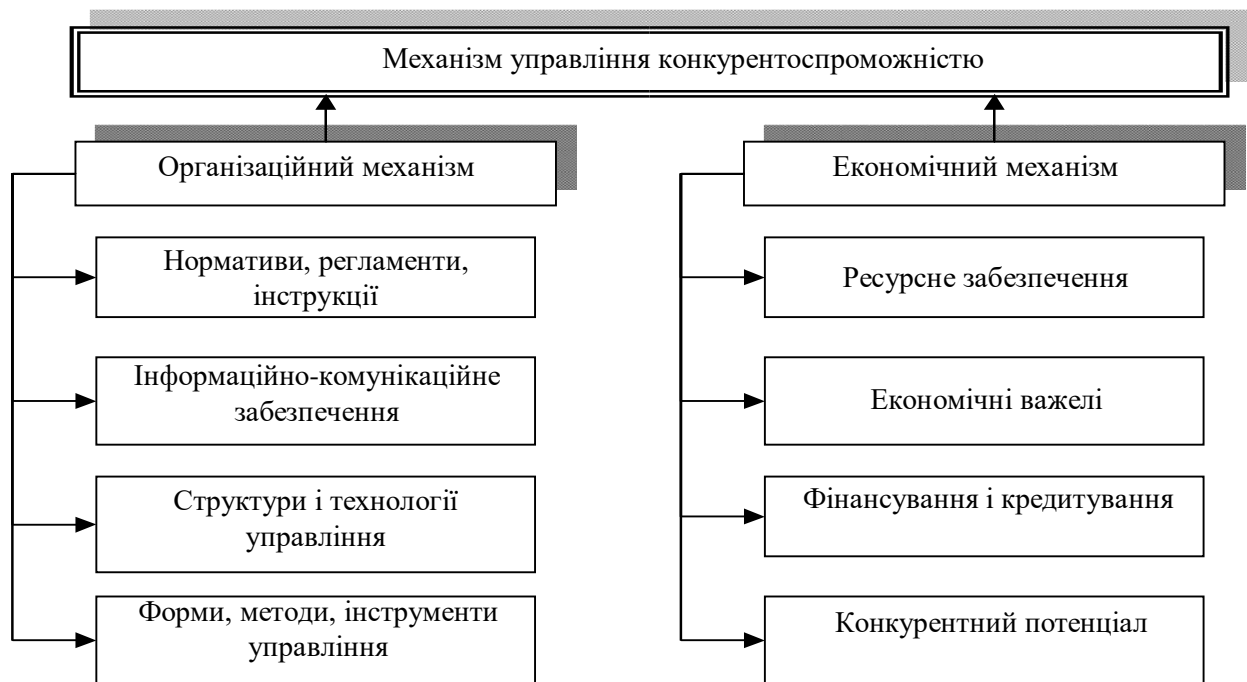

Рис. 1. Структура механізму управління конкурентоспроможністю телекомунікаційних підприємств

Предметом оцінки інноваційного розвитку механізмів конкурентоспроможності слід вважати результати діяльності телекомунікаційних підприємств, що складаються під впливом об'єктивних і суб'єктивних факторів ендogenous, екзогенного походження та знаходять відображення через систему економічної інформації. Класифікацію вказаних методів можна здійснювати за такими ознаками, як: об'єкт оцінювання, характер здійснення оцінки, інформаційне забезпечення оцінювання, кількість показників, покладених в основу оцінки, можливість розробки управлінських рішень [3].

У 2017 році доходи від надання послуг зв'язку склали 66 041 млн. грн., що на 6,7% більше ніж у 2016 році рис.2.

Доходи від надання телекомунікаційних послуг у 2017 році склали 60.520 млн. грн., що на 6,2% або на 3.554 млн. грн. більше ніж у 2016 році. Їх питома вага у доходах від надання послуг зв'язку склала 91,6%.

Рис. 2. Динаміка доходів від надання послуг зв'язку 2015-2017 рр., млн. грн (з ПДВ)

Основними сегментами на ринку послуг зв'язку залишаються рухомий (мобільний) зв'язок, фіксований зв'язок та фіксований доступ до Інтернету, спільна частка яких у загальних доходах від надання послуг зв'язку у 2017 році склала 78,9% [2, С. 7-8].

Доходи від надання послуг рухомого (мобільного) зв'язку та послуг фіксованого доступу до Інтернету демонструють тенденцію до збільшення протягом останніх років.

Не дивлячись на цілу низку проблем розвитку телекомунікаційних мереж, можемо стверджувати, що основними тенденціями інноваційного розвитку були:

- розгортання телекомунікаційних мереж рухомого (мобільного) зв'язку четвертого покоління (4 G) із застосуванням радіотехнології «Міжнародний рухомий (мобільний) зв'язок ІМТ» в смугах радіочастот 1800 МГц та 2600 МГц;

- підвищення попиту споживачів на мультимедійні конвергентні телекомунікаційні послуги, послуги міжмашинної взаємодії (machine-to-machine, M2M), послуги Інтернету речей (Internet of Things, IoT) та збільшення кількості власників багатофункціонального термінального кінцевого обладнання з безпроводовим доступом до Інтернету;

- застосування обмежувальних заходів (санкцій) доступу до інформаційних ресурсів країни-агресора, що є першим прикладом в історії України застосування законодавчих механізмів для закриття доступу до веб-ресурсів, що здійснювались на виконання рішення Ради національної безпеки і оборони України;

- продовження введення в експлуатацію телекомунікаційних мереж оперативно-диспетчерських служб центрів екстреної медичної допомоги і медицини катастроф та їх з'єднання з телекомунікаційними мережами загального користування (далі – ТМЗК) на рівні обласних центрів, що забезпечує централізацію приймання і обробки викликів за єдиним телефонним номером 103;

- забезпечення підготовки до використання телекомунікаційних мереж України в умовах надзвичайних ситуацій, надзвичайного та воєнного стану;

- створення умов для здійснення діяльності віртуальних операторів;

- посилення конкуренції між постачальниками послуг фіксованого доступу до Інтернету у зв'язку із запровадженням вимоги щодо обов'язкового зазначення в договорах з абонентами мінімальних швидкостей передавання та приймання даних;

- створення умов для розвитку благодійної діяльності в Україні із використанням засобів телекомунікацій шляхом запровадження процесу відправлення абонентами благодійних телекомунікаційних повідомлень.

Висновки. Отже, побудова механізму управління конкурентоспроможністю телекомунікаційного підприємства вимагає формулювання мети, яку доцільно визначити, як забезпечення умов успішного функціонування підприємства в конкурентному середовищі та генерування конкурентних переваг і підвищення конкурентної позиції за мінливих економічних, політичних, та соціальних коливань конкурентного простору і прийнято вважати інноваційним розвитком.

Список використаної літератури

1. Гудзь О.Є. Роль інновацій щодо забезпечення конкурентоспроможності та ефективності підприємства. *Вісник ХНТУСГ. Економічні науки*. 2015. С. 3–11.
2. Звіт Про роботу Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації за 2017 рік. Київ. 2018. Вип. 161. С 7-8.
3. Портер М. Стратегія конкуренції: Методика аналізу галузей і діяльності конкурентів / пер. з англ. А. Олійник та Р. Сільського. Київ: Основи, 1997. 390 с.
4. Халімон Т.М. Механізм управління конкурентоспроможністю телекомунікаційних підприємств. *Інтелект XXI*. 2016. № 5. С. 127-131. URL: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/int XXI 2016 5 29>

REFERENCES

1. Hudz, O.YE. (2015) Rol' innovatsiy shchodo zabezpechennya konkurentospromozhnosti ta efektyvnosti pidpryyemstva. [The role of innovation in ensuring the competitiveness and efficiency of the enterprise]. *Visnyk KHNTUS-H. Ekonomichni nauky*, (161), 3-11.
2. Zvit Pro robotu Natsional'noyi komisiyi, sheho zdiysnyuye derzhavne rehulyuvannya u sferi zv'yazku ta informatyzatsiyi za 2017 rik (2018). [Report on the work of the National Commission, which carries out state regulation in the field of communication and information for 2017]. Kiev, 7- 8.
3. Porter, M. (1997). Stratehiya konkurentsyyi: Metodyka analizu haluzey i diyal'nosti konkurentiv [Competition Strategy: Methodology for Analyzing Industries and Competitor Activities]. (Trans. from the English A. Oliynyk, R. Silsky). Kyiv: Fundamentals.
4. Khalimon, T. (2016) Mekhanizm upravlinnya konkurentospromozhnistyu telekomunikatsiynykh pidpryyemstv. [Mechanism for Managing Competitiveness of Telecommunication Enterprises]. *Intellect XXI*. (5). 127-131. Retrieved from: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/int XXI 2016 5 29>

СОРОКА АННА МИХАЙЛОВНА. ИННОВАЦИОННОЕ РАЗВИТИЕ КАК МЕХАНИЗМ УПРАВЛЕНИЯ КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТИ ТЕЛЕКОММУНИКАЦИОННОГО ПРЕДПРИЯТИЯ. В статье приобретает рассмотрения инновационное развитие телекоммуникационных предприятий, а также рассмотрены теоретико-методологические и практические аспекты механизма управления конкурентоспособностью телекоммуникационной отрасли, именно в разрезе услуг связи. Осуществлен мониторинг имеющихся проблем и обоснованы методические подходы к его формированию. Предложены методические подходы к инновационного развития через механизм управления конкурентоспособности телекоммуникационных предприятий, отражаются совокупностью аналитических данных.

Ключевые слова: конкурентоспособность, механизм управления, телекоммуникационные предприятия, инновационное развитие, услуги связи.

SOROKA ANNA. INNOVATIVE DEVELOPMENT AS A MECHANISM OF COMPETITIVENESS MANAGEMENT OF TELECOMMUNICATION ENTERPRISES. *The article examined the theoretical and methodological and practical aspects of the control mechanism competitiveness of telecommunication enterprises. Methodological approaches to the formation of this mechanism is also analyzed the problems and have been substantiated. This article was accented that the telecommunications market is characterized as oligopolistic and highly concentrated. High competition in the telecommunications market there is among small providers of telecommunications. The competitive environment brings new quality requirements for the operation of enterprises. The proposed methodological approaches to the formation of a competitive telecommunications companies control mechanism include customer orientation, values, competencies and innovation. They represent a set of analytical, methodical and organizational events. The effectiveness of these measures is provided innovation, organizational design and customer orientation.*

Key words: *competitiveness, management mechanism, telecommunication enterprises, innovation development, communication services.*